

CUPRINS

STUDIUL INTRODUCȚIV.....	17
CUVÂNT ÎNAINTE.....	31

PARTEA I

REPERE GENERALE ALE CARACTERISTICILOR ȘI ACTIVITĂȚII PARTIDELOR POLITICE ȘI GRUPURILOR DE PRESIUNE

CAPITOLUL I

Geneza partidelor politice.....	33
1.1. Repere istorico-politice ale genezei și evoluției fenomenului partidist până în epoca contemporană.....	34
1.1.1. Fenomenul partidist în antichitate.....	34
1.1.2. Manifestări specifice partidismului în Evul Mediu.....	39
1.1.3. Activitatea partidistă în epoca modernă.....	42
1.1.3.1. Condiții ale structurării partidelor politice în epoca modernă.....	50
1.2. Teorii referitoare la geneza partidelor politice.....	53
1.3. Criteriile formării partidelor politice.....	55
1.4. Etapele formării partidelor politice.....	56
Recomandări bibliografice.....	57

CAPITOLUL II

Conceptul de partid politic.....	59
2.1. Partidul politic - instituție politică reprezentativă la nivel social.....	59
2.2. Definierea conceptului de partid politic.....	60
Recomandări bibliografice.....	66

CAPITOLUL III

Organizarea partidelor politice. Mijloacele de instrumentare a politicii partidelor și de verificare a cotei lor de audiență publică.....	67
3.1. Organizarea partidelor politice.....	67
3.2. Mijloacele de instrumentare a politicii partidelor.....	70
3.3. Mijloacele de verificare a cotei de audiență publică a partidelor politice.....	72
Recomandări bibliografice.....	73

CAPITOLUL IV

Trăsăturile partidelor politice.....	75
4.1. Partidele - forme de asociere politică.....	75
4.2. Exprimarea intereselor fundamentale ale unor grupuri determinate.....	77
4.3. Caracterul organizat al partidelor politice	78
4.4. Elaborarea de programe politice.....	80
4.5. Partidele-mijloace de selectare și afirmare a elitelor politice.....	81
4.6. Urmărirea dobândirii și exercitării puterii în societate, în stat	82
4.7. Caracterul istoric al partidelor politice.....	83
Recomandări bibliografice.....	83

CAPITOLUL V

Funcțiile partidelor politice.....	85
5.1. Funcția de elaborare de doctrine, ideologii și programe politice.....	86
5.2. Funcția de organizare și conducere a societății.....	87
5.3. Funcția de selecționare a candidaților pentru constituirea autorităților publice.....	87
5.4. Funcția de structurare a votului.....	88
5.5. Funcția de formare și pregătire a cadrelor în vederea guvernării.....	89
5.6. Funcția de control și critică a puterii legislative și executive.....	89
5.7. Funcția de mediere a raporturilor între putere și societatea civilă.....	90
5.8. Funcția de formare a conștiinței civice și politice a cetățenilor.....	91
5.9. Funcția de gestionare a conflictelor politice și sociale.....	91
Recomandări bibliografice.....	93

CAPITOLUL VI

Tipologia (clasificarea) partidelor politice.....	94
6.1. După structură și mod de funcționare.....	94
6.2. După dimensiune, numărul combatanților politici și relațiile dintre ei...	97

6.3. După criteriile psihologice.....	98
6.4. După disciplina votului.....	99
6.5. După programul de partid.....	99
6.6. După origine.....	99
6.7. După raporturile cu sistemul politic global.....	100
6.8. După intențiile comportamentului politic.....	100
6.9. După poziția față de putere.....	100
6.10. După atitudinea față de ordinea politică și socială.....	100
6.11. După ideologie și doctrină politică.....	103
Recomandări bibliografice.....	109

CAPITOLUL VII

Sisteme de partide.....	110
7.1. Definirea sistemului de partide.....	110
7.2. Constituirea sistemelor de partide.....	112
7.3. Tipologia (clasificarea) sistemelor de partide.....	113
7.3.1. Sisteme neconcurențiale (necompetitive).....	114
- Sisteme monopartidiste (unipartidiste).....	114
- Sisteme cu partid hegemon.....	115
7.3.2. Sisteme concurențiale (competitive, pluraliste).....	116
- Sisteme bipartidiste.....	116
- Sisteme multipartidiste.....	117
- Sisteme cu partid dominant.....	118
- Sisteme de partide echilibrate.....	120
7.4. Direcții de evoluție a sistemelor de partide.....	120
7.5. Pluripartidismul și semnificația sa conceptuală.....	121
Recomandări bibliografice.....	123

CAPITOLUL VIII

Partidele politice și sistemele electorale.....	124
8.1. Sistemele electorale.....	125
- Sisteme electorale majoritare.....	125
- Sisteme electorale cu reprezentare proporțională.....	128
- Sisteme electorale mixte.....	130
8.2. Influențarea reciprocă a sistemelor electorale și partidelor politice în statul de drept	130
8.2.1. Influența sistemelor electorale asupra partidelor politice.....	131
8.2.2. Influența partidelor politice asupra sistemelor electorale.....	133
Recomandări bibliografice.....	133

CAPITOLUL IX

Relațiile partidelor politice cu parlamentele	135
9.1. Rolul grupurilor parlamentare, ca structuri de partide.....	135
9.1.1. Definirea grupurilor parlamentare.....	136
9.1.2. Organizarea și funcționarea grupurilor parlamentare, din perspectiva raporturilor cu partidele politice.....	136
9.2. Migrația parlamentară și efectele ei asupra reprezentativității partidelor politice.....	139
9.2.1. Caracterul obiectiv al migrației parlamentare.....	139
9.2.2. Consecințele negative ale migrației parlamentare asupra reprezentativității partidelor politice.....	140
9.3. Apariția și evoluția tendințelor politice relevabile prin intermediul partidelor parlamentare.....	141
9.3.1. Majoritatea și minoritatea (opозиția) parlamentară - efecte ale pluralității partidelor politice reprezentate în forul legislativ...	141
9.3.2. Alianțele (politice) parlamentare. Origini și efecte ale activității lor.....	142
Recomandări bibliografice.....	143

CAPITOLUL X

Grupuri de interese, grupuri de presiune și mișcări colective (sociale)	144
10.1. Grupurile de interese.....	145
10.1.1. Definire.....	145
10.1.2. Tipologia grupurilor de interese.....	146
10.1.3. Raporturile cu factorii de decizie din cadrul puterii politice..	148
10.2. Grupurile de presiune.....	148
10.2.1. Istoric.....	148
10.2.2. Definire.....	149
10.2.3. Caracteristicile grupurilor de presiune.....	150
10.2.4. Funcțiile grupurilor de presiune.....	151
10.2.5. Adecvarea acțiunilor grupurilor de presiune la normele culturale ale societății.....	152
10.2.6. Resursele grupurilor de presiune.....	152
10.2.7. Mijloace și tehnici ale acțiunii de presiune politică.....	154
10.2.8. Nivelurile de acțiune ale grupurilor de presiune.....	155
10.2.9. Tipologia grupurilor de presiune.....	156
10.2.10. Rolul grupurilor de presiune în societate.....	158
10.2.11. Raporturile cu grupurile de interese.....	159
10.2.12. Raporturile cu partidele politice.....	159
10.3. Mișcările sociale (colective).....	162

10.3.1. Delimitări conceptuale.....	162
10.3.2. Definiere.....	163
10.3.3. Caracteristicile mișcărilor sociale.....	164
10.3.4. Funcțiile mișcărilor sociale.....	165
10.3.5. Tipologia mișcărilor sociale.....	165
Recomandări bibliografice.....	166

PARTEA A II-A

MANIFESTĂRI NAȚIONALE ȘI TRANSNAȚIONALE ALE ACTIVITĂȚII CONTEMPORANE A PARTIDELOR POLITICE ȘI GRUPURILOR DE PRESIUNE

CAPITOLUL I

Partidele politice și grupurile de presiune din S.U.A.....	169
1.1. Originile și evoluția sistemului partidist	170
- Partidul Democrat.....	170
- Partidul Republican.....	172
- Alte partide politice.....	173
1.2. Funcțiile majore ale partidelor politice.....	174
1.3. Trăsăturile activității contemporane a partidelor politice... ..	175
1.4. Finanțarea partidelor politice.....	177
1.5. Grupurile de presiune.....	178
Recomandări bibliografice.....	182

CAPITOLUL II

Partidele politice și grupurile de presiune din Marea Britanie.....	184
2.1. Manifestări specifice ale fenomenului partidist	185
2.2. Repere ale activității celor mai semnificative partide politice.....	186
2.2.1. Partide de dreapta, centru-dreapta.....	186
- Partidul Conservator.....	186
2.2.2. Partide de stânga.....	188
- Partidul Laburist.....	188
- Alte partide politice.....	190
2.2.3. Partide de centru.....	191
- Partidul Liberal-Democrat.....	191
2.2.4. Partide extremiste de stânga și de dreapta.....	192
2.2.5. Partide naționaliste și autonomist-separatiste pe criterii etnice sau religioase.....	193
2.3. Finanțarea partidelor politice.....	193

2.4. Grupurile de presiune.....	193
Recomandări bibliografice.....	195

CAPITOLUL III

Partidele politice și grupurile de presiune din Germania.....	196
3.1. Trăsăturile activității partidelor politice	196
3.2. Principalele partide de pe scena politică.....	199
3.2.1. Partide de dreapta.....	199
- Uniunea Creștin-Democrată.....	199
3.2.2. Partide de stânga.....	201
Partide istorice.....	201
Partide contemporane.....	202
- Partidul Social Democrat din Germania.....	202
- Alte partide politice.....	205
3.2.3. Partide de centru, centru-dreapta.....	205
- Partidul Liber(al)-Democrat.....	205
3.2.4. Ecologiștii.....	206
3.2.5. Partide de extrema dreaptă.....	206
Partide istorice.....	206
- Partidul Național-Socialist German al Muncitorilor.....	206
- Extrema dreaptă contemporană.....	207
3.2.6. Partide de extrema stângă.....	208
3.3. Finanțarea partidelor politice.....	208
3.4. Grupurile de presiune.....	209
Recomandări bibliografice.....	210

CAPITOLUL IV

Partidele politice și grupurile de presiune din Franța.....	212
4.1. Caracteristici ale fenomenului partidist francez.....	212
4.2. Activitatea principalelor partide politice.....	213
4.2.1. Formațiuni de stânga.....	213
- Partidul Socialist.....	213
- Partidul Comunist Francez.....	216
- Alte partide politice.....	218
4.2.2. Formațiuni de dreapta.....	218
Partide istorice de orientare gaullistă și neogaullistă.....	218
Dreapta contemporană.....	220
- Uniunea pentru o Mișcare Populară.....	220
- Uniunea pentru Democrația Franceză.....	221

4.2.3. Formațiuni de extrema dreaptă.....	222
4.2.4. Formațiuni de extrema stângă.....	223
4.2.5. Alte formațiuni politice.....	223
4.3. Finanțarea partidelor politice.....	223
4.4. Grupurile de presiune.....	224
Recomandări bibliografice.....	225

CAPITOLUL V

Partidele politice și grupurile de presiune din Italia.....	226
5.1. Trăsături caracteristice ale fenomenului partidist	226
5.2. Principalele partide de pe eșichierul politic.....	227
5.2.1. Formațiuni de stânga, centru-stânga.....	227
Partide contemporane.....	227
- Partidul Democratic al Stângii.....	227
- Noul Partid Socialist Italian.....	229
Partide desființate. Partidul Socialist Italian.....	230
5.2.2. Formațiuni de dreapta.....	230
- Forza Italia.....	230
- Liga Nordului.....	231
- Alianța Națională.....	231
- Alte partide politice.....	232
5.2.3. Dreapta radicală.....	232
Partide istorice.....	232
- Partidul Național Fascist.....	232
- Mișcarea Socială Italiană.....	233
Partide contemporane.....	234
5.2.4. Partide regionaliste.....	234
5.2.5. Extrema stângă.....	234
5.2.6. Centru-dreapta. Mari formațiuni desființate.....	235
- Democrația Creștină (Partidul Creștin Democrat).....	235
5.3. Finanțarea partidelor politice.....	236
5.4. Grupurile de presiune.....	237
Recomandări bibliografice.....	238

CAPITOLUL VI

Partidele politice din Spania.....	240
6.1. Trăsături caracteristice ale sistemului de partide.....	240
6.2. Activitatea desfășurată de principalele partide politice.....	241
6.2.1. Formațiuni de stânga, centru-stânga.....	242
- Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol	242

- Partidul Comunist din Spania.....	243
6.2.2. Formațiuni de dreapta (centru-dreapta).....	243
- Partidul Popular.....	243
6.2.3. Formațiuni de centru.....	244
6.2.4. Partide regionaliste și autonomiste pe criterii etnice.....	245
6.2.5. Formațiuni extremiste.....	246
6.3. Finanțarea partidelor politice.....	247
Recomandări bibliografice.....	247

CAPITOLUL VII

Partidele politice din Federația Rusă.....	248
7.1. Repere ale activității partidiste desfășurate în perioada regimului comunist.....	248
- Partidul Comunist (Bolșevic) din Rusia. Partidul Comunist al Uniunii Sovietice.....	248
7.2. Activitatea partidelor politice după căderea regimului comunist.....	253
7.2.1. Formațiuni politice de orientare neocomunistă și ale stângii naționaliste.....	253
- Partidul Comunist din Federația Rusă.....	253
- Alte partide politice	255
7.2.2. Partide de dreapta, centru-dreapta.....	256
7.2.3. Formațiuni de centru.....	258
Recomandări bibliografice.....	258

CAPITOLUL VIII

Partidele politice din state ne-arabe ale Orientului Mijlociu (Turcia și Israel).....	259
8.1. Partidele politice din Turcia.....	259
8.1.1. Caracteristici ale fenomenului partidist.....	259
8.1.2. Repere ale activității celor mai importante partide politice.....	260
8.1.2.1. Partide laice.....	260
8.1.2.2. Partide de orientare islamistă.....	262
8.1.2.3. Partide ale etnicilor kurzi.....	263
8.2. Partidele politice din Israel.....	265
8.2.1. Caracteristici ale activității partidelor politice.....	265
8.2.2. Cele mai importante partide de pe eșichierul politic.....	267
8.2.2.1. Dreapta și componentele sale.....	267
- Partidul Lykud.....	267
- Alte partide politice.....	268

8.2.2.2. Extrema dreaptă.....	269
8.2.2.3. Partidele de stânga și de centru.....	269
- Partidul Laburist.....	269
- Alte partide politice.....	271
8.2.2.4. Partidele religioase.....	272
Recomandări bibliografice.....	273

CAPITOLUL IX

Activitatea partidelor politice și grupurilor de presiune din state arabe ale Orientului Mijlociu (Egipt, Siria, Irak).....

9.1. Partidele politice și grupurile de presiune din Egipt.....	274
9.1.1. Principalele partide politice.....	275
- Partidul Național Democratic.....	275
9.1.2. Grupurile de presiune.....	275
9.2. Partidele politice și grupurile de presiune din Siria.....	276
9.2.1. Activitatea principalelor partide politice.....	277
- Partidul Renașterii Socialiste Arabe (Baas).....	277
- Alte partide politice.....	278
9.2.2. Grupurile de presiune.....	279
9.3. Partidele politice din Irak.....	279
9.3.1. Activitatea partidistă în perioada regimului Saddam Hussein....	279
9.3.1.1. Partidele laice.....	280
- Partidul Renașterii Socialiste Arabe (Baas).....	280
- Alte partide politice.....	280
9.3.1.2. Partidele religioase.....	281
9.3.1.3. Partidele etnicilor kurzi.....	281
9.3.2. Cele mai importante partide politice contemporane.....	283
9.3.2.1. Partidele laice.....	283
9.3.2.2. Partidele religioase.....	283
9.3.2.3. Partidele kurde.....	283
Recomandări bibliografice.....	284

CAPITOLUL X

Partidele politice și grupurile de presiune din state ale Asiei sudice și extrem-orientale (India și Japonia).....

10.1. Partidele politice și grupurile de presiune din India.....	285
10.1.1. Activitatea principalelor partide politice.....	285
10.1.1.1. Partide populiste.....	286
- Partidul Congresului Național Indian.....	286
- Alte partide politice.....	288

10.1.1.2. Partide hinduso-naționaliste.....	289
10.1.1.3. Partide de stânga.....	289
10.1.2. Grupurile de presiune.....	290
10.2. Partidele politice și grupurile de presiune din Japonia.....	291
10.2.1. Trăsături ale activității partidelor politice contemporane.....	291
10.2.2. Principalele partide de pe scena politică.....	292
10.2.2.1. Formațiuni politice de dreapta, centru-dreapta.....	292
- Partidul Liber-Democrat.....	292
10.2.2.2. Formațiuni politice de stânga.....	293
10.2.3. Finanțarea partidelor politice.....	294
10.2.4. Grupurile de presiune.....	295
Recomandări bibliografice.....	295

CAPITOLUL XI

Partidele politice din România, până în 1990.....	297
11.1. Afirmarea partidelor politice în epoca modernă.....	297
11.2. Trăsăturile activității partidiste în perioada 1918-1947.....	299
11.3. Activitatea partidelor politice între 1918-1947.....	302
11.3.1. Formațiuni de centru.....	302
- Partidul Național Liberal.....	302
- Partidul Național Țărănesc.....	304
11.3.2. Dreapta politică.....	305
11.3.3. Stânga politică.....	305
11.3.4. Formațiuni extremiste.....	306
11.3.5. Partidele de reprezentare etnică.....	306
11.4. Fenomenul partidist în perioada regimului comunist.....	307
Recomandări bibliografice.....	308

CAPITOLUL XII

Partide politice și grupuri de presiune în România postcomunistă.....	310
12.1. Activitatea partidelor politice după 1989.....	310
12.1.1. Etapele reconfigurării scenei politice interne.....	310
12.1.2. Principalele curente partidiste din România postcomunistă... 315	
12.1.2.1. Familia social-democrată.....	315
- Partidul Social Democrat Român.....	315
- Partidul Social Democrat.....	315
12.1.2.2. Familia liberală.....	317
- Partidul Național Liberal.....	317
12.1.2.3. Partide democrat-creștine și populare.....	318
- Partidul Democrat.....	318

- Partidul Popular Creștin Democrat.....	319
- Partidul Conservator.....	321
- Alte partide politice.....	321
12.1.2.4. Partide naționalist-populiste.....	322
- Partidul România Mare.....	322
12.1.2.5. Familia ecologistă.....	323
12.1.2.6. Agrarienii.....	324
12.1.2.7. Partide cu orientare comunistă.....	324
12.1.2.8. Partidele minorităților naționale.....	324
- Uniunea Democratică a Maghiarilor din România..	324
12.1.3. Caracteristici ale activității desfășurate de partidele politice după 1989.....	325
12.2. Grupurile de presiune.....	327
Recomandări bibliografice.....	328
CAPITOLUL XIII	
Fenomenul partidist și grupurile de presiune europene de factură supranațională.....	
	330
13.1. Fenomenul partidist în Parlamentul European.....	330
13.2. Principalele partide politice europene.....	331
- Partidul Popular European.....	331
- Partidul Socialiștilor Europeni.....	333
- Partidul Liberal, Democrat și Reformist European.....	334
13.3. Grupurile de presiune.....	335
Recomandări bibliografice.....	337
BIBLIOGRAFIE	338